

REFERAT Helseutvalget d. 18-06-2024

Møtedato Tirsdag d. 18. juni 2024 kl. 09:00

Møtested Formannskapssalen

Indholdsfortegnelse

Møtedokumenter.....	3
Referatsaker.....	9
Behandling av utvalgssak.....	11
Godkjenning av protokoll fra utvalgets møte 04.06.2024.....	13
Innspill til planlegging av temadel i helseutvalgets møte med organisasjonene 24. september.....	15
Organisering av boligsosialt arbeid.....	19
Oppfølging av verbalvedtak om vurdering av å overføre kommunale rammemidler fra nasjonal opp	27
Åpen halvtime.....	34

PROTOKOLL HELSEUTVALGET

Dato: 18.06.2024
Sted: Bystyresalen
Behandlede saker: 37/24 - 40/24
Møtets varighet: Kl. 09.00 til 14.00
Møteleder: Leder i utvalg Ebbe Boel Pedersen

Til stede:

Mette Fimreite Roth (H)
Kjetil Aasen (H)
Hans Erik Munkvold Fiskvik (H)
Ebbe Boel Pedersen (KRF)
Tom Jørgensen (FRP)
Hildegunn Marie Tønnessen Seip (MDG)
Glenn-Rune Seland (Rødt)
Vidar Sveinung Kleppe (KL)
Annette L. Jensen (SV) for
Einar Dyrholm (KRF) for
Øistein Hatlebakk (FRP) for

Forfall:

Neda Blakstad (AP)
Anette Nygård Kristoffersen (KRF)
Gry Vibeke Aga Stubstad (FRP)

Til stede fra administrasjonen:

Brede Skaalerud, direktør helse og mestring
Janne B. Brunborg, ass. direktør helse og mestring
Lisbeth Bergstøl, kommunalsjef forvaltning og koordinering
Inger Ingebretsen, kommunalsjef livsmestring
Anne Sofie Hellebø, kommunalsjef omsorgssentre
Mette Brevigh Nilsen, kommunalsjef hjemmetjenester og rehabilitering
Tone Kylland, kommunalsjef helsefremming og inkludering
Ellen Torgersen, virksomhetsleder helse og mestring stab
Hilde Engenes, virksomhetsleder helse og mestring stab
Ilse Van Lingen, rådgiver helse og mestring stab strategi og plan
Erik Fjermedal, rådgiver økonomistyring
Tamara Villanueva, utvalgssekretær politisk sekretariat

Dessuten møtte:

Arild Birkenes, leder eldrerådet

Fredrik Løke, leder rådet for personer
med funksjonsnedsettelse

Temadel

Utfordringsområder og strategiske retninger knyttet til økonomiplan 2025 – 2028.
Presentasjon ved Janne Brunborg, ass. direktør helse og mestring, virksomhetsledere
Hilde Engenes, Ellen Torgersen

Rullering av økonomiplan for periode 2025 – 2028

- Agenda
- Hva er de største utfordringene knyttet til?
- Gjenvinne økonomisk handlingsrom
- Hva vil 4- års perioden kjennetegnes ved?
- Forventningsgap
- Prioriterte omstillingstiltak
- Vedtatte innsparingstiltak
- Driftsbehov og justeringer knyttet til vedtatte investeringer i perioden
- Etablering av nye omsorgssenterplasser vs. demografisk utvikling
- Investeringer – Annet
- Investeringstiltak utenfor rammen
- Demografisk utvikling i Kristiansand mot 2050
- Sterk vekst i aldersgruppen over 80 år
- Økning i antall personer med demens
- Personer under 67 år som mottar helse- og omsorgstjenester
- Kristiansand har en lavere andel personer i arbeid enn andre storkommuner
- Hovedtrekk i det overordnede utfordringsbildet i perioden
- Vedtatte strategier for tjenesteutvikling videreføres
- Utfordringsområder det jobbes videre med inn mot 2. tertial og inngangen til neste periode
- Helse og mestrings prioriterte innsatsområder videreføres
- Hva er det sentralt å sikre ved inngangen til neste periode?

Bærekraftig omstilling i Helse og Mestring – Innsats på arbeidsgiverfeltet

- Ansatte og årsverk
- Helsefagarbeidere og sykepleiere
- Europa: Praktiserende leger og sykepleiere pr. 1000 innbyggere
- Forutsetninger for å lykkes
- Ansatte og årsverk pr. avdelingsleder i helse og mestring
- Kostnad – økning i sykefravær 2020 – 2023
- Fra langtids sykefravær til langtidsnærvær
- Organisatorisk og psykososialt arbeidsmiljø
- Alt henger sammen med alt
- Turnusplan avdelingsleder
- Tid for handling
- Innsats på arbeidsgiverfeltet – TØRN i helse og mestring
- Ansvar og oppgavedeling
- Kartlegging og ny ansvar- og oppgavedeling
- Omsorgssenter
- Andel sysselsatte som arbeider i heltid er lav i Kristiansand
- Arbeidstidsordninger
- Tverrfaglighet og oppgavefordeling
- Kompetanse - strategisk kompetanseplanlegging digital løsning
- Hva utfordrer oss?
- Hva er vi bekymret for – risikoer
- Ikke bare overhengende skyer

37/24 Helseutvalgssak:
Godkjenning av protokoll fra utvalgets møte 04.06.2024
(ark.nr. 2024000079)

Helseutvalgets vedtak:

Helseutvalget godkjenner protokoll fra helseutvalgets møte 04.06.2024.
(Enst.)

38/24 Helseutvalgssak:
Innspill til planlegging av temadel i helseutvalgets møte med organisasjonene 24. september
(ark.nr. 2023019311)

Helseutvalgets vedtak:

1. Helseutvalget gir sin tilslutning til administrasjonens plan for gjennomføring av dialogmøte med ideelle og frivillige organisasjoner.
 2. Innspill fra helseutvalget innarbeides i den videre planleggingen.
- (Enst.)

39/24 Bystyresak:
Organisering av boligsosialt arbeid og opphevelse av kommunale boligstiftelser
(ark.nr. 2023015429)

Helseutvalgets innstilling:

Saken utsettes og kommer til behandling over sommeren.
(Enst.)

Forslag:

Repr. Einar Dyrholm (KRF) har fremmet følgende tilleggsforslag til nytt punkt 6 og 7:

«Nytt punkt 6.

Kommunalsjefområde Eiendom By- og stedsutvikling leverer årlig en separat vedlikeholds rapport for kommunale boliger for bystyret, kommunalutvalget og helseutvalget. Rapporten må inneholde og vektlegge følgende:

- Vedlikeholdsbehov for de ulike typene boliger skilles ut og tallfestes (snitt pr. bolig).
- Vedlikeholdsplaner med vekt på verdibevarende vedlikehold og vedlikehold i et bærekraftperspektiv.
- Finansiering av nødvendig og planlagt vedlikehold.

Nytt punkt 7.

Avdeling i kommunen som «eier» og følger opp boligene inviterer beboere med lange boforhold til årlige beboermøter.

Årlige beboermøter må minimum inneholde informasjon om bygningsmessig status og en tilhørende vedlikeholdsplan. Beboermøter organiseres ut fra type leieforhold, og relevante interesseorganisasjoner inviteres i tillegg.»

Repr. Hildegunn T. Seip (MDG) har fremmet følgende tilleggforslag:
«Verdiene i stiftelsene skal i sin helhet tilbakeføres til boligsosiale formål, i tråd med tidligere vedtak. Eventuell økonomisk gevinst som følge av en mer effektiv forvaltning skal primært gå til bedre vedlikehold av boligene.

Bystyret ber om en sak som konkretiserer hvordan man innenfor kommunens basisorganisasjon kan styrke det helhetlige boligsosiale arbeidet på tvers av områdene.»

H, KRF, FRP og KL har fremmet følgende fellesforslag:
«Saken utsettes og kommer til behandling over sommeren.»

Voteringer:

H, KRF, FRP og KL sitt felles utsettelsesforslag ble enstemmig vedtatt.

KRF sitt tilleggforslag til nytt punkt 6 og 7 ble ikke votert over.

MDG sitt tilleggforslag ble ikke votert over.

40/24

Bystyresak:

Oppfølging av verbalvedtak om vurdering av å overføre kommunale rammemidler fra nasjonal opptrappingsplan for psykisk helse, til Blå Kors Gatenært

(ark.nr. 2023027853)

Helseutvalgets innstilling:

1. Bystyret gir sin tilslutning til at Blå Kors Gatenært i 2024 mottar 2,5 mill.kr fra rammemidlene til opptrappingsplan for psykisk helse.
2. Bystyret gir sin tilslutning til å i økonomiplan for 2025-2028 prioritere midlene knyttet til den nasjonale opptrappingsplan for psykisk helse, til rask og tidlig hjelp til barn og ungdom og voksne.

(Enst.)

Åpen runde og eventuelt

Oppfølging av protokoll fra helseutvalgets møte 04.06.24, sak 33/24 **«Varig flytting av driften fra Langenes omsorgssenter til Kleplandstunet»**

Det legges til rette for befaring på Langenes omsorgssenter som første del av helseutvalgets møte 27. august 2023.

Repr. Mette Roth (H) har meldt inn følgende spørsmål:

1. Hjemmetjenesten - hvor mange brukere har vi i hhv hjemmetjeneste og hjemmesykepleie?
 - Ca. totalkostnad pr år?
 - Hvor stort er sykefraværet?
2. Legevakt - Hva er ca. totalkostnad på legevakten pr år?
 - Hvor stort er sykefraværet?
3. Sykehjem - Hvor mange plasser har vi?
 - Hva er totalkostnader pr år?
 - Hvor stort sykefravær har vi?
4. Boliger - Hvor mange brukere har vi boliger?
 - Hva er ca totalkostnad på år?

Sav på innmeldt spørsmål: Samlet svar legges ved protokollen.

Repr. Tom Jørgensen (FRP) har meldt inn spørsmål om TT kort

Direktør for helse og mestring svarer ut innmeldt spørsmål i møtet.
Samlet svar legges ved protokollen.

Repr. Einar Dyrholm (KRF) har meldt inn følgende spørsmål:

På helseutvalgsmøte 4.juni ble det nevnt av direktør Skaalerud at ny beregningsmodell for tilskudd til ressurskrevende brukere medførte en reduksjon av statlige overføringer 18,4 mill.

Med bakgrunn i dette ønsker representanten at administrasjonen svarer på følgende spørsmål:

- Er dette en varig årlig reduksjon?
- Hva skyldes denne rettelsen i beregningsmodellen? Endrede rammer eller feil rapportering?
- Kan administrasjonen si noe mer detaljert om finansieringsmodellen, (hvordan den påvirker budsjettene., hvilke utfordringer er knyttet til modellen, diagnoser osv.)?
- Hvor mange brukere er det i Kristiansand kommune i kategorien brukere med store og sammensatte hjelpebehov (ressurskrevende brukere)?

· I hvilken grad samsvarer ressursbruken på denne gruppen med tilskuddene til gruppen?

Svar:

Virksomhetsleder Lisbeth Bergstøl og økonomirådgiver Erik Fjermedal svarer ut.
PP- Presentasjon vedlagt.

- Ressursordninger for ressurskrevende tjenester
- Innrapportering ressurskrevende tjeneste 2023
- Ulike årsaker til at mottatt refusjon resurskrevende kan avvike i forhold til inntektsført
- Ny toppfinansieringsordning – periodisering

Redegjørelse om evaluering av ambulerende tjenester

Ved virksomhetsleder Inger Ingebretsen.

Informasjon om midlertidig nødboliger

Ved virksomhetsleder Heidy Døsvik. Notat vedlagt protokollen.

Oppsummering av arbeidet i helseutvalget så langt

Sammendrag av helseutvalgets arbeid det første året, samt synspunkter, betraktninger og oppsummering etter et år i utvalget.

Referatsaker

Referatsaker

Behandling av utvalgssak

Behandling av utvalgssak

Dato 11. juni 2024
Saksnr.: 2024000079-19
Saksbehandler Tamara Villanueva
Godkjent av Brede Skaalerud

Saksgang
Helseutvalget

Møtedato
18.06.2024

Godkjenning av protokoll fra utvalgets møte 04.06.2024

Forslag til vedtak

[Helseutvalget godkjenner protokoll fra helseutvalgets møte 04.06.2024.](#)

Vedlegg:
Protokoll fra møte i helseutvalget 04.06.2024

SAKS PROTOKOLL

Arkivsak-dok. 2024000079
Saksbehandler Tamara Villanueva

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Helseutvalget	18.06.2024	37/24

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA UTVALGETS MØTE 04.06.2024

HELSEUTVALGET HAR BEHANDLET SAKEN I MØTE 18.06.2024 SAK 37/24

Helseutvalgets vedtak:

Helseutvalget godkjenner protokoll fra helseutvalgets møte 04.06.2024.
(Enst.)

18.06.2024

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 2023019311
Saksbehandler Ellen Kristin Torgersen

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Helseutvalget	18.06.2024	38/24

INNSPILL TIL PLANLEGGING AV TEMADEL I HELSEUTVALGETS MØTE MED ORGANISASJONENE 24. SEPTEMBER

HELSEUTVALGET HAR BEHANDLET SAKEN I MØTE 18.06.2024 SAK 38/24

Helseutvalgets vedtak:

1. Helseutvalget gir sin tilslutning til administrasjonens plan for gjennomføring av dialogmøte med ideelle og frivillige organisasjoner.
 2. Innspill fra helseutvalget innarbeides i den videre planleggingen.
- (Enst.)

19.06.2024

Dato 11. juni 2024
Saksnr.: 2023019311-8
Saksbehandler Ellen Kristin Torgersen
Godkjent av Brede Skaalerud

Saksgang
Helseutvalget

Møtedato
18.06.2024

Innspill til planlegging av temadel i helseutvalgets møte med organisasjonene 24. september

Forslag til vedtak

1. Helseutvalget gir sin tilslutning til administrasjonens plan for gjennomføring av dialogmøte med ideelle og frivillige organisasjoner
2. Innspill fra helseutvalget innarbeides i den videre planleggingen

Bakgrunn for saken

I forbindelse med innspill til tema for årshjul 2024 kom det innspill fra Helseutvalgets representanter om dialog med ideelle- og frivillige organisasjoner. Dette ble fulgt opp i sak 4/24 i Helseutvalgets møte 27.02.24, hvor forslag til årshjul for temadel ble vedtatt. I saken ble det besluttet at direktør for helse og mestring skulle komme tilbake med et konkret forslag til hvordan administrasjonen kan tilrettelegge for dialogmøte mellom Helseutvalget og ideelle- og frivillige organisasjoner. Forslag til plan for gjennomføring skal gjøres i et samarbeid med Kultur og innbyggerdialog.

Direktør for helse og mestring legger i denne saken frem forslag til praktisk gjennomføring av dialogmøte med ideelle- og frivillige organisasjoner. Saken legges frem for utvalgets representanter for å komme med innspill til følgende:

- Foreløpig forslag til program for dialogmøte
- Aktuelle organisasjoner som inviteres
- Forslag til tema for dialogen

Formål med dialogmøtet

Kommunen står ovenfor en demografisk utvikling som i et historisk perspektiv ikke har funnet sted tidligere. Det innebærer at det må finnes nye løsninger for at kommunen skal sikre innbyggere nødvendige tjenester med redusert tilgang på arbeidskraft. Helsepersonell kommisjonens rapport «Tid for handling» henviser til at det også vil være nødvendig å vurdere ansvars- og oppgavedeling ut over de kommunale helse- og omsorgstjenestene for å løse dette. Ideelle- og frivillige organisasjoner vil være viktig samhandlingsaktører.

Kristiansand kommune har en egen Temaplan frivillighet 2022-2026. Formålet med planen er å sikre aktiv og attraktiv samhandling med frivillig sektor. Temaplan frivillighet bygger på kommuneplanens samfunnsdel og er tett knyttet opp mot satsningsområdet Inkluderende og mangfoldig. Kristiansand kommunens visjon er «Sterkere sammen», som også beskriver viktigheten av godt samarbeid mellom kommunen og frivillig sektor. Planen gir en status for samarbeid mellom kommunen og frivillig sektor i Kristiansand, og kommer med tiltak som retning for det videre samarbeidet. Frivilligheten rolle omtales også i en rekke andre kommunale planer.

Helseutvalget vil også få fremlagt en sak i augustmøtet (bystyresak) som skal beskrive muligheter og begrensninger i kommunens samhandling med sosiale entreprenører, ideelle og frivillige organisasjoner. Saken vil også inneholde forslag til policy.

Dialogmøte vil gi viktige innspill til arbeidet med plan for helse og omsorgstjenester, samt oppfølging av temaplan frivillighet. I tillegg vil erfaringene fra dialogmøtet benyttes som grunnlag for å videreutvikle samarbeidet mellom helseutvalget og sentrale organisasjoner som bidrar inn på helse-, sosial-, habilitering- og omsorgsfeltet.

Konkret forslag til gjennomføring av dialogmøte med organisasjonene:

For å få til en god og grundig dialog om utvalgte tema vil det være sentralt at det avsettes god tid til gjennomføringen da det også vil være viktig med en innledning som et felles utgangspunkt for dialogen. Administrasjonen foreslår med denne bakgrunn å utvide temadelen til tre timer fra kl. 09.00 til kl. 12.00.

Det planlegges for å arrangere dialogmøtet i Rådhuskvartalet hvor Amfiet benyttes til felles innledning og at dialog mellom politikere, representanter fra organisasjonene og administrasjonen foregår som en cafedialog på møterom i underetasjen.

Forslag til program:

Klokkeslett	Tema	Sted
09.00 -10.00	1. Innledning v/leder for Helseutvalget og direktør for helse og mestring 2. Lovgrunnlag, begrepsavklaringer og handlingsrom for samhandling innenfor lovverk - ved kommuneadvokat og kultur og innbyggerdialog i samarbeid med KS, FERD evt. andre kompetansemiljø. 3. Presentasjon av utfordringsbildet – kort oppsummering som grunnlag for videre dialog v/ prosjektleder for helse og omsorgsplanen i samarbeid med samhandling og innovasjon.	Amfiet i Rådhuskvartalet
10.00 -12.00	Dialog på ulike tema	Ulike møterom i Rådhuskvartalet

Hvilke organisasjoner vil det være aktuelt å invitere?

Helseutvalget er delegert myndighet for tildeling av tre tilskuddsordninger. Interesse-bruker- ideelle- og frivillige organisasjoner søker om tilskudd til drift av organisasjonen eller ulike tiltak til ulike målgrupper. Administrasjon anbefaler at organisasjonene som søker på disse tilskuddsordningene vil være aktuelle å invitere til dialogmøtet.

Av praktiske hensyn og mulighet for å kunne tilrettelegge for en god dialog, vil det være behov for å gjøre noen avgrensninger. Det foreslås med bakgrunn i dette at bruker- og interesseorganisasjoner, som søker og tildeles tilskudd kun til drift av interesseorganisasjoner ikke inviteres inn i dette møtet. Disse organisasjonene får mulighet til å gi innspill til plan for helse og omsorgstjenester i forbindelse med medvirkningsprosesser i planarbeidet. Invitasjonen til dialogmøtet sendes derfor til organisasjoner som søker/er tildelt tilskudd til ulike tiltak for målgrupper tilhørende helse og mestring, og organisasjoner som i stor grad baserer seg på frivillighet.

Rent praktisk sendes invitasjon til aktuelle organisasjoner ut fra søkerliste på tilskuddsordningene (se vedlegg), samt at invitasjonen annonseres på kommunens nettsider. Det vil være behov for en påmelding til møtet hvor organisasjonene kan delta med inntil to representanter fra hver organisasjon.

Forslag til aktuelle tema som legges til grunn for dialogen:

Et hovedspørsmål som temaene bør belyse ut fra utfordringsbildet vil være:

Hvordan kan organisasjonene og Kristiansand kommune samhandle om helse og mestring sitt samfunnsoppdrag og videreutvikle frivilligheten for våre innbyggere?

Foreløpige forslag til temaer som kan være grunnlag for dialogcafe:

- Aktuelle aktiviteter hvor Kristiansand kommuner og organisasjoner kan utfylle hverandre
- Forslag til områder vi ønsker å kunne teste ut nye måter å samhandle på
- Hvordan bør en planlegge samhandling mellom organisasjonene og politisk nivå
- Utvikling av virkemidler for å sikre god samhandling
- Hvordan kan organisasjonene samhandle på tvers av gode tiltak
- Hvordan kan en samhandle om å utvikle gode naboskap, bomiljø og nettverk i ulike bydeler/nærmiljø

Konklusjon

Forslag og innspill fra helseutvalget vil bli innarbeidet i videre planlegging av dialogmøtet

Vedlegg:

Organisasjoner som søkte tilskudd fra tilskuddsordningene for 2024

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 2023015429
Saksbehandler Kjetil Paulsen

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Helseutvalget	18.06.2024	39/24
2 Kommunalutvalget	18.06.2024	47/24
3 Partssammensatt utvalg	18.06.2024	13/24
4 Partssammensatt utvalg	10.09.2024	
5 Kommunalutvalget	10.09.2024	
6 Helseutvalget	24.09.2024	
7 Formannskapet	25.09.2024	
8 Bystyret	30.10.2024	

ORGANISERING AV BOLIGSOSIALT ARBEID

HELSEUTVALGET HAR BEHANDLET SAKEN I MØTE 18.06.2024 SAK 39/24

Helseutvalgets innstilling:

Saken utsettes og kommer til behandling over sommeren.
(Enst.)

Forslag:

Repr. Einar Dyrholm (KRF) har fremmet følgende tilleggsforslag til nytt punkt 6 og 7:

«Nytt punkt 6.

Kommunalsjefområde Eiendom By- og stedsutvikling leverer årlig en separat vedlikeholdsrapport for kommunale boliger for bystyret, kommunalutvalget og helseutvalget. Rapporten må inneholde og vektlegge følgende:

- Vedlikeholdsbehov for de ulike typene boliger skilles ut og tallfestes (snitt pr bolig).
- Vedlikeholdsplaner med vekt på verdibevarende vedlikehold og vedlikehold i et bærekraftperspektiv.
- Finansiering av nødvendig og planlagt vedlikehold.

Nytt punkt 7.

Avdeling i kommunen som «eier» og følger opp boligene inviterer beboere med lange boforhold til årlige beboermøter.

Årlige beboermøter må minimum inneholde informasjon om bygningsmessig status og en tilhørende vedlikeholdsplan. Beboermøter organiseres ut fra type leieforhold, og relevante interesseorganisasjoner inviteres i tillegg.»

Repr. Hildegunn T. Seip (MDG) har fremmet følgende tilleggforslag:
«Verdiene i stiftelsene skal i sin helhet tilbakeføres til boligsosiale formål, i tråd med tidligere vedtak. Eventuell økonomisk gevinst som følge av en mer effektiv forvaltning skal primært gå til bedre vedlikehold av boligene.

Bystyret ber om en sak som konkretiserer hvordan man innenfor kommunens basisorganisasjon kan styrke det helhetlige boligsosiale arbeidet på tvers av områdene.»

H, KRF, FRP og KL har fremmet følgende fellesforslag:
«Saken utsettes og kommer til behandling over sommeren.»

Voteringer:

H, KRF, FRP og KL sitt felles utsettelsesforslag ble enstemmig vedtatt.

KRF sitt tilleggforslag til nytt punkt 6 og 7 ble ikke votert over.

MDG sitt tilleggforslag ble ikke votert over.

19.06.2024

Dato 21. mai 2024
Saksnr.: 2023015429-23
Saksbehandler Kjetil Paulsen
Godkjent av Terje Fjellvang
Brede Skaalerud
Tone Iglebæk
Camilla Bruno Dunsæd

Saksgang

Helseutvalget
Kommunalutvalget
Formannskapet
Bystyret

Møtedato

18.06.2024
18.06.2024
21.08.2024
18.09.2024

Organisering av boligsosialt arbeid og opphevelse av kommunale boligstiftelser

Forslag til vedtak

1. Bystyret tar utredningen *Vurdering av organisering av det boligsosiale arbeidet*, datert 09.05.2024 til orientering.
2. Kristiansand bystyre vedtar å oppheve Kristiansand Boligstiftelse, org. nr. 950 065 141.
3. Kristiansand bystyre vedtar å oppheve Kristiansand kommunes stiftelse for utleieboliger org. nr. 959 245 711.
4. Ved opphevelse av Kristiansand Boligstiftelse og Kristiansand kommunes stiftelse for utleieboliger, samles eierskapet av kommunens utleieboliger i kommunalsjefområdet Eiendom i By- og stedsutvikling.
5. Anbefalingene som fremkommer i utredningen *Vurdering av organisering av det boligsosiale arbeidet*, følges opp av kommunedirektøren og ses også i sammenheng med tiltakene som er innarbeidet i boligsosial handlingsplan.

Sammendrag

Stortinget har vedtatt en tidsbegrenset endring i stiftelsesloven som gjør det mulig for et kommunestyre å fatte vedtak om å oppheve kommunalt opprettede boligstiftelser. Lovendringen trådte i kraft 1. januar 2023. I Kristiansand er det to store kommunalt opprettede boligstiftelser; Kristiansand Boligstiftelse og Kristiansand kommunes stiftelse for utleieboliger.

I tidligere behandling om opphevelse av boligstiftelsene har bystyret bedt om en utredning om alternative organisasjonsformer og en annen organisering av det boligsosiale arbeidet, før en opphevelse av boligstiftelsene kan finne sted.

Parallelt med arbeidet med boligsosial handlingsplan er det sett på hva som inngår i kommunens boligsosiale arbeid, hvordan det er organisert og hvilke alternative organisasjonsformer som er aktuelle for denne type virksomhet. Det er utarbeidet risiko og sårbarhetsanalyser for de alternative organisasjonsformene.

Tillitsvalgte har vært orientert om arbeidet med utredningen underveis i prosessen. Det har vært avholdt drøftingsmøte om saken, og referat fra møtet er vedlagt denne saken.

Kommunedirektøren anbefaler at eierskapet til kommunale boliger samles i By- og stedsutvikling ved en opphevelse av boligstiftelsene, og at det ikke opprettes en alternativ organisasjonsform for eie og forvaltning av kommunens boliger.

Vedlegg:

Vurdering av organisering av det boligsosiale arbeidet

ROS boligsosial organisering – kommunalt foretak

ROS boligsosial organisering – aksjeselskap

ROS boligsosial organisering – stiftelse

Referat fra drøftingsmøte med tillitsvalgte, 06.06.2024

Saksutredning

Bakgrunn for saken

Bystyret fattet ved behandlingen av sakene om oppløsning av Kristiansand boligstiftelse og Kristiansand kommunens stiftelse for utleieboliger, følgende likelydende vedtak i sak 144/23 og 145/23 den 20.09.2023:

Bystyrets vedtak:

1. Bystyret ønsker en bedre organisering av den kommunale boligmassen enn i dag og støtter en nedleggelse av boligstiftelsen.
2. Før nedleggelse finner sted, skal alternative organisasjonsformer utredes – med tanke på å gi beboerne et bedre tilbud enn dagens ordning gir.
3. Utredningen skal spesielt se på om en ny enhet, der eie, forvaltning, vedlikehold, tildelingspraksis og oppfølging av beboerne – gir en tryggere og mer forsvarlig forvaltning for den enkeltes behov.
4. For å ivareta den enkelte beboers rett til et trygt bomiljø, skal ikke sårbare grupper eller enkeltmennesker med motstridende behov, plasseres sammen i boligkompleks, slik vedtektene i stiftelsene i dag legger til grunn.
(Enst.)
5. Verdien i stiftelsene skal i sin helhet tilbakeføres til boligsosiale formål, og bystyret forventer en betydelig økning av rammene til vedlikehold av boligene i fremtidige budsjetter.
6. Saken skal komme til politisk behandling i 2024.
(Enst.)

Våren 2023 ble det igangsatt arbeid med boligsosial handlingsplan for Kristiansand kommune. I den boligsosiale handlingsplanen skal det settes strategier og tiltak for hvordan kommunen skal kunne tilby boliger og tjenester for de som er vanskeligstilt på boligmarkedet, slik at alle i kommunen kan bo trygt. Som en del av arbeidet med boligsosial handlingsplan er det også jobbet med utredningen om alternative organisasjonsformer og organiseringen av det boligsosiale arbeidet. Utredningen avgrenses til organisering knyttet til kommunens roller som tildeler av kommunale boliger, utleier av boliger og hvordan leieforholdet følges opp.

I Kristiansand er det to kommunalt opprettede boligstiftelser som i dag eier ca. 800 boliger av totalt 2 080 boliger som Kristiansand kommune disponerer for utleie til vanskeligstilte på boligmarkedet. Kristiansand kommune har over flere år arbeidet for å kunne oppheve boligstiftelsene for å kunne få en mer hensiktsmessig og effektiv forvaltning og drift av den kommunale boligmassen. Stortinget har fattet en tidsbegrenset lovendring som gjør det mulig for kommunestyret å fatte vedtak om opphevelse av kommunale boligstiftelser.

For nærmere beskrivelse av grunnlaget for å oppheve Kristiansand Boligstiftelse og Kristiansand kommunes stiftelse for utleieboliger vises det til bystyresak 144/23 og bystyresak 145/23¹.

¹ Sak 144/23 og sak 145/23 [Bystyret - Bystyresalen \(kristiansand.kommune.no\)](https://www.kristiansand.kommune.no/bystyret)

Juridisk grunnlag

Det rettslige utgangspunktet for saken er Stortingets vedtak om endring i lov av 15. juni 2001 nr. 59 om stiftelser (stiftelsesloven). Stiftelsesloven fikk da nytt kapittel 6 A *Opphevelse av boligstiftelser som er opprettet av kommuner*. Endringen trådte i kraft 1. januar 2023. Endringen er tidsbegrenset og gjelder til 31. desember 2028.

Stiftelsesloven kapittel 6 A § 55 a første ledd bestemmer virkeområdet for lovendringen:

«Bestemmelsene i dette kapitlet gjelder for stiftelser som

- a. har til formål å skaffe boliger til personer som ikke kan ivareta sine interesser på boligmarkedet, og derfor trenger bistand til å skaffe eller beholde egnet bolig, og
- b. er opprettet av én eller flere kommuner.(...)»

Det følger videre av stiftelsesloven § 55 b første ledd første punktum at

«En kommune som har opprettet en stiftelse som nevnt i § 55 a, kan innen 31. desember 2028 treffe vedtak om at stiftelsen skal oppheves med de virkninger som følger av § 55 e.»

Etter at kommunestyret har fattet vedtak om opphevelse skal det sendes en søknad til Stiftelsestilsynet om opphevelse av stiftelsen. Stiftelsestilsynet skal gjøre en vurdering av kommunens saksbehandling og at stiftelsen oppfyller bokstav a. og b. nevnt over.

Kommunedirektøren mener derfor det er viktig at bystyret fatter vedtak om at boligstiftelsene oppheves uten betingelser, slik at det kan sendes søknad til Stiftelsestilsynet. Først når Stiftelsestilsynet har behandlet søknaden vil det være avklart om stiftelsene vil oppheves.

Økonomiske konsekvenser

I utredningen om å oppheve Kristiansand Boligstiftelse og Kristiansand kommunes stiftelse for utleieboliger, er det beskrevet antatte økonomiske konsekvenser ved å oppheve stiftelsene og samle eierskapet i kommunal regi. Det er forventet en økonomisk gevinst som følge av en mer effektiv forvaltning og bortfalle av enkelte doble kostnader som oppstår i dag med delt eierskap.

Uttalelse fra rådene

Saken om opphevelse av Kristiansand Boligstiftelse og Kristiansand kommunes stiftelse for utleieboliger ble behandlet i eldrerådet og rådet for personer med funksjonsnedsettelse.

Eldrerådets innstilling

Eldrerådet støtter formannskapetets innstilling, men vil tilføye at eldrerådet mener at det er viktig at eldre som har behov for det, fortsatt sikres retten til en tildeling av en normalt vedlikeholdt bolig i et trygt og sosialt miljø.

Rådet for personer med funksjonsnedsettelse sin innstilling

Kristiansand bystyre vedtar å oppheve Kristiansand Boligstiftelse, org. nr. 950 065 141. Rådet for funksjonshemmede stiller krav om at opphevelsen ikke får negative konsekvenser for beboerne i boligene.

Eldrerådet og rådet for personer med funksjonsnedsettelse har vært orientert om arbeidet med boligsosial handlingsplan, både i den innledende kartleggingsfasen og i forbindelse med den interne høringen. Rådene har gitt innspill til planarbeidet i møtene.

Barn og unges interesser

Barn og unge er en prioritert målgruppe i kommunens boligsosiale arbeid. I boligsosial handlingsplan er det konkretisert mål og tiltak som skal trygge bosituasjonen til barn og unge som trenger oppfølging for å kunne bo trygt. Ved å samle eierskapet til alle boligene kommunen disponere, vil det være et bedre utgangspunkt for å gjøre de riktige prioriteringene og utnytte virkemiddelet som kommunale boliger er, på en best mulig måte.

Medvirkning med innbyggere/brukerrepresentanter

Gjennom arbeidet med boligsosial handlingsplan er det gjennomført en rekke innspillsmøter med ansatte i kommunen, politikere, eksterne samarbeidspartnere og brukerrepresentanter.

I forbindelse med utredningen om alternative organisasjonsformer har det vært avholdt informasjonsmøte med tillitsvalgte og verneombud. Det er gjennomført eget drøftingsmøte med tillitsvalgte.

Klima- og miljøkonsekvenser

Kommunedirektøren vurderer at en opphevelse av boligstiftelsene ikke vil føre til konsekvenser for klima- og miljø ut over dagens situasjon. Kommunen har i dag et kontraktsmessig ansvar for forvaltning, drift og vedlikehold av eiendommene. FDV-ansvaret vil videreføres ved en overføring av eiendommene fra boligstiftelsene til kommunen, og utføres i henhold til de miljøkrav som gjelder for kommunens øvrige eiendomsforvaltning.

HMS/Folkehelse

Det å ha et godt sted å bo gir de nødvendige rammene for å kunne ha det bra og mestre livet. Oppfølging av boligsosial handlingsplan skal bidra til dette.

Vurdering

Denne saken er en oppfølging av bystyresak 144/23 og bystyresak 145/23 som omhandlet en eventuell opphevelse av Kristiansand Boligstiftelse og Kristiansand kommunes stiftelse for utleieboliger.

Bystyret støttet en opphevelse av stiftelsene, men ønsket en utredning av alternative organisasjonsformer og vurdering av annen intern organisering av det boligsosiale arbeidet enn i dag. Det er gjort en utredning om hvilke alternative organisasjonsformer som kan være aktuelle for utleievirksomhet av kommunale boliger. Dersom utleievirksomheten skal foregå i en organisasjon utenfor kommunes basisorganisasjon er det vurdert at kommunalt foretak, kommunalt aksjeselskap eller en ny kommunalt opprettet boligstiftelse er de aktuelle organisasjonsformene.

Det er gjennomført en risiko og sårbarhetsanalyse for hver av disse alternative organisasjonsformene. Analysene viser at det vil være betydelig risiko ved alle tre organisasjonsformene. Risikoen knytter seg til måloppnåelse i det boligsosiale arbeidet og kommunes mulighet til å levere gode tjenester. Det er risiko knyttet til økonomisk bærekraft ved en slik organisering og det er risiko for at den politiske styringsmuligheten blir svekket.

Den nye loven om kommunens ansvar på det boligsosiale feltet trådte i kraft 1. juli 2023. Formålet med loven er å forebygge boligsosiale utfordringer og å bidra til at vanskeligstilte på boligmarkedet skal få bistand til å skaffe seg og beholde en egnet bolig. I loven er det presisert at kommunen skal samarbeide på tvers av sektorer og

samordne tjenestene sine. Videre er det fastsatt i loven at kommunen skal ha oversikt over boligbehovet i kommunen.

Kommunedirektøren mener at kommunen er best i stand til å følge opp den nye loven ved at eierskapet til kommunens boliger er organisert internt i kommunen. Kommunale boliger er et av flere virkemidler for å bistå vanskeligstilte på boligmarkedet til å skaffe og beholde en egnet bolig. Kommunen er best i stand til å samordne sine tjenester på det boligsosiale feltet når virkemidlene er samlet. Dersom eierskapet til kommunens boliger organiseres utenfor kommunen i en egen organisasjon, f.eks. et foretak, er erfaringen at det skaper større utfordringer med samhandling. Revisjonen påpekte i sin evaluering av Kristiansand Boligselskap KF i 2018 at organiseringen med et foretak påvirket ressursutnyttelsen negativt.

Det er i forslag til boligsosial handlingsplan og utredningen om boligsosialt arbeid pekt på kompleksiteten i det boligsosiale arbeidet. Det er et krevende arbeid som er avhengig av et godt samarbeid på tvers. Det er i utredningen pekt på noen mulige forbedringspunkter i det boligsosiale arbeidet for å bedre brukerens opplevelse. Samtidig er det i boligsosial handlingsplan utarbeidet flere mål og delmål med tilhørende tiltak. Ved å følge opp tiltakene i planen kan det synliggjøre behov for nye måter å arbeide på og eventuelt nye måter å organisere arbeidet på. Kommunedirektøren vil følge opp forslag til forbedringer fra utredningen, men dette bør også ses i sammenheng med oppfølging av boligsosial handlingsplan.

Kommunen driver med utleie av kommunale boliger som et av flere virkemidler i det boligsosiale arbeide. Kommunen eier ikke boliger for å drive utleievirksomhet i seg selv, og formålet skiller seg fra ordinær utleievirksomhet. Kommunal bolig er et supplement for personer som av ulike årsaker ikke kan skaffe seg egnet bolig, eid eller leid, i det ordinære boligmarkedet. De økonomiske forutsetningene er annerledes for utleie av kommunale boliger sammenlignet med annen utleievirksomhet. Slik som Kristiansand kommune har innrettet sin utleie av kommunale boliger i dag, vil det være krevende å skape en bærekraftig økonomi dersom utleievirksomheten organiseres som et eget foretak eller selskap. Erfaringen fra den siste tiden med Kristiansand Boligselskap KF var at det oppsto friksjon i samarbeidet mellom foretaket og kommunen blant annet på grunn av uenigheter om økonomi og hvem som bærer ansvar og risiko. Slik friksjon vil først og fremst gå utover brukerne som har behov for bistand med å skaffe seg en egnet bolig.

Kommunedirektøren mener det er viktig å få avklart situasjonen med boligstiftelsene, og at det kan sendes en søknad til stiftelsestilsynet om opphevelse. Ved en opphevelse av boligstiftelsen, er det kommunedirektørens mening at kommunen best kan ivareta sine forpliktelser til å bistå vanskeligstilte på boligmarkedet, dersom eierskapet til boligene samles i kommunens basisorganisasjon. Det anbefales ikke noen større omorganiseringer av det boligsosiale arbeidet på nåværende tidspunkt, men dette må følges og ses i sammenheng med tiltakene som er innarbeidet i boligsosial handlingsplan.

Konklusjon (jf. forslag til vedtak)

Det er gjort et godt kartleggings og utredningsarbeid av kommunens boligsosiale arbeid i forbindelse med boligsosial handlingsplan. Det gir et bra utgangspunkt for det videre forbedringsarbeidet. For å komme videre er det nødvendig å foreta nødvendige avklaringer, opphevelse av boligstiftelsene er blant disse avklaringene. Kommunedirektøren anbefaler at bystyret fatter vedtak om at boligstiftelsene oppheves slik at det kan sendes søknad til stiftelsestilsynet. Eierskapet anbefales samlet i kommunal regi i By og stedsutvikling. Det jobbes videre med oppfølging av tiltak i boligsosial handlingsplan og vurdering av hvordan kommunen best organiserer sitt boligsosiale arbeid.

SAKS PROTOKOLL

Arkivsak-dok. 2023027853
Saksbehandler Hilde Engenes

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Helseutvalget	18.06.2024	40/24
2 Oppvekstutvalget	27.08.2024	
3 Formannskapet	04.09.2024	
4 Bystyret	18.09.2024	

OPPFØLGING AV VERBALVEDTAK OM VURDERING AV Å OVERFØRE KOMMUNALE RAMMEMIDLER FRA NASJONAL OPPTRAPPINGSPLAN FOR PSYKISK HELSE, TIL BLÅ KORS GATENÆRT

HELSEUTVALGET HAR BEHANDLET SAKEN I MØTE 18.06.2024 SAK 40/24

Helseutvalgets innstilling:

1. Bystyret gir sin tilslutning til at Blå Kors Gatenært i 2024 mottar 2,5 mill.kr fra rammemidlene til opptrappingsplan for psykisk helse.
 2. Bystyret gir sin tilslutning til å i økonomiplan for 2025-2028 prioritere midlene knyttet til den nasjonale opptrappingsplan for psykisk helse, til rask og tidlig hjelp til barn og ungdom og voksne.
- (Enst.)

18.06.2024

Dato 27. mai 2024
Saksnr.: 2023027853-12
Saksbehandler Hilde Engenes
Godkjent av Brede Skaalerud
Camilla Bruno Dunsæd

Saksgang

Helseutvalget
Oppvekstutvalget
Formannskapet
Bystyret

Møtedato

18.06.2024
27.08.2024
04.09.2024
18.09.2024

Oppfølging av verbalvedtak om vurdering av å overføre kommunale rammemidler fra nasjonal opptrappingsplan for psykisk helse, til Blå Kors Gatenært

Forslag til vedtak

1. Bystyret gir sin tilslutning til at Blå Kors Gatenært i 2024 mottar 2,5 mill.kr fra rammemidlene til opptrappingsplan for psykisk helse.
2. Bystyret gir sin tilslutning til å i økonomiplan for 2025-2028 prioritere midlene knyttet til den nasjonale opptrappingsplan for psykisk helse, til rask og tidlig hjelp til barn og ungdom og voksne.

Sammendrag

I statsbudsjettet for 2024 ble Kristiansand kommune tildelt 2,9 mill.kr i rammemidler for å oppfylle regjeringens forventninger i tilknytning til opptrappingsplan på psykisk helse (2023-2033) Bevilgningen i første fase av opptrappingsperioden er rettet mot lett tilgjengelig, rask og tidlig hjelp, - tidlig i en problemutvikling. Opptrappingsmidlene skal realisere og styrke denne type tilbud i kommunene, til både barn, unge og voksne.

I forbindelse med budsjettbehandlingen 2024-2027 ble det vedtatt et verbalforslag om å vurdere anbefalingen om å øremerke 2,5 mill.kr av disse midlene til Blå Kors Gatenært.

Gatenært er et lavterskeltilbud til voksne som har rusutfordringer. Det er administrasjonens vurdering at behovet for lavterskeltilbud til voksne med rusmiddelutfordringer er relativt godt dekket i Kristiansand, og det er flere organisasjoner som tilbyr dette (se oversikt i vedlegg) Gjennom planarbeid på psykisk helsefeltet og andre utredningsarbeid er det imidlertid avdekket omfattende behov både på barn, unge og voksenfeltet når det gjelder tidlig innsats.

Administrasjonens er derfor å disponere midlene fra opptrappingsplanen på psykisk helse i tråd med budsjettformålet «lett tilgjengelig, rask og tidlig hjelp, - tidlig i en problemutvikling. Midlene bør prioriteres til de områder der kommunen har størst utfordring og press på tjenestene knyttet til behovet for raskt og tidlig innsats:

- Rask psykisk helsehjelp til unge og voksne, som RPH og andre tiltak beskrevet i den nasjonale opptrappingsplanen for psykisk helse
- Oppsøkende lavterskeltjeneste til ungdom som beskrevet i saken vedrørende forebyggende ungdomsarbeid, fremlagt for Bystyret 30 mai 2024

Dette blir fulgt opp i økonomiplan 2025-2028.

Verbalvedtaket har medført at Blå Kors har planlagt driften for 2024 ut fra at de får midler fra kommunen. Derfor foreslås det at anbefalingen i verbalvedtaket følges opp og at 2,5 mill.kr av opptrappingsmidlene på psykisk helse i 2024 går til Blå Kors Gatenært.

Vedlegg:

Oversikt over lavterskeltilbud på rusfeltet i Kristiansand kommune
Svar på verbalvedtak om forebyggende ungdomsarbeid

Bakgrunn for saken

I statsbudsjettet for 2024 ble kommunene tildelt rammemidler for å oppfylle nasjonale forventinger til å ha tilbud om tidlig og rask innsats på rus- og psykisk helsefeltet - til barn og unge og voksne. Dette var med bakgrunn i Opptrappingsplan på psykisk helse (2023-2033) (Meld.St.23) Kristiansand kommune ble tildelt 2,9 mill.kr til dette formålet. Bevilgningen ble plassert sentralt i Helse og mestring, med sikte på fordeling mellom barn og unge feltet og voksenfeltet ut fra utfordringsbildet og behovet i befolkningen. Både Helse og mestring og Oppvekst har tjenester rettet mot utvikling av problemer i en tidlig fase- både til barn, ungdom og voksne. På enkelte områder er tjenestene mer presset enn på andre. Dette skyldes både endringer i utfordringsbildet og at tjenestetilbudet ikke er tilstrekkelig dimensjonert for behov i befolkningen. Fordelingen av det statlige rammetilskuddet på psykisk helsefeltet var planlagt inn mot første tertial. Dette var med tanke på at planarbeidet på psykisk helsefeltet og flere andre pågående utredningsarbeid ville gi oppdatert kunnskap om hvilke tiltak som var viktige å styrke med henblikk på tidlig og rask innsats på psykisk helsefeltet.

I forbindelse med budsjettbehandlingen ble følgende verbalforslag vedtatt:

I Økonomiplanen for kommunen innenfor "Helse og mestring" er det på side 128 satt inn i "Nye tiltak" 2,94 mill. kr til "Psykisk helse og rus - Statsbudsjett 2024". Midlene er begrunnet med behov for flere lavterskeltilbud innenfor rus- psykisk helse. Kommunedirektøren foreslår å overføre disse midlene til Helse og mestring. Anbefalingen er at 2,5 mill. kr av disse 2,9 mill. kr øremerkes Blå Kors Gatenært og at det legges til grunn bedre tilbud til flere, enda raskere, samt lavterskel. Blå Kors sitt gatenært prosjekt tar inn opp mot 100 brukere hver dag, og hvor brukerdoser har blitt redusert betydelig. Samfunnskostnadene ved å la vær å gripe fatt i utfordringene til brukerne utgjør 10-talls millioner per år. Et konservativt anslag tilsier at en krone til gatenært gir minimum 5 ganger besparelse for kommunen. (Forslag fremmet av PP/INP/KL/KONS).

I saken vedrørende oppfølging av vedtatt økonomiplan, sak 2023027853-4 til helseutvalget, ble det vedtatt at administrasjonen skulle følge opp verbalvedtaket ved å komme tilbake med en sak i juni -i forbindelse med første tertial- som vurderer behovet for lavterskeltiltak i tilknytning til rammetilskuddet til tidlig og rask innsats på rus- og psykisk helsefeltet - til barn og unge og voksne, i tråd med Opptrappingsplan på psykisk helse (2023-2033) (Meld.St.23)

Midlene kommunen har mottatt i forbindelse med opptrappingsplanen, er tiltenkt tidlig og rask innsats på psykisk helsefeltet til både barn og unge og voksne. Dette er ikke midler tiltenkt lavterskeltilbud til voksne med rusutfordringer, slik som Blå Kors Gatenært er et eksempel på. I sakutredningen er det redegjort nærmere for budsjettformålet.

Saksutredning

Bakgrunn for rammeoverførte midler til kommunenes psykiske helsearbeid i statsbudsjettet for 2024: Stortingsmelding 23 «opptrappingsplan for psykisk helse»

Meld.St. 23 «Opptrappingsplan for psykisk helse» er regjeringens langsiktige plan for å oppnå at flere skal oppleve god psykisk helse og livskvalitet, og at de som har behov for psykisk helsehjelp skal få god og lett tilgjengelig hjelp. Over en 10-års periode ønsker regjeringen å oppnå en sterkere innsats for å forebygge psykiske plager og lidelser. Terskelen for å få hjelp må bli lavere. De med alvorlige psykiske lidelser skal også få mer helhetlig behandling og oppfølging.

Senere vil også regjeringens plan og satsing på rusfeltet komme, i form av «Forebyggings- og behandlingsreformen» som var varslet i april 2024, men som er forsinket. Det er foreløpig ikke angitt tidspunkt for ferdigstilling og offentliggjøring av denne.

Når det gjelder opptrappingsplanen på psykisk helsefeltet (Meld.St.23) kom det rammeoverføringer til første fase av denne over statsbudsjettet høsten 2023. Første fase har regjeringen prioritert til oppbygging og styrking av såkalte tverrsektorielle helsefremmende og forebyggende innsatser. Utgangspunktet er dette:

«Grunnlaget for god psykisk helse og livskvalitet legges gjennom hele livet og på mange arenaer. Tiltakene må derfor utvikles og iverksettes i flere sektorer. Regjeringen vil videre prioritere å styrke tilgangen til lavterskeltjenester i kommunene som ikke krever henvisning eller diagnose. Resultatmålet om tilgang til kunnskapsbaserte lavterskeltilbud vil operasjonaliseres gjennom videre utredningsarbeid» (Meld.St.23 kap. 1.2 Prioritering og gjennomføring)

Regjeringen ønsker å rette særlig oppmerksomhet mot det tverrsektorielle samarbeidet mellom helse, - utdannings- og arbeidssektoren.

Tiltak som er rettet mot rask og tidlig innsats før og /eller tidlig i forløp som ellers kan ende opp i at psykiske lidelser utvikles, er altså regjeringens hovedfokus i første fase av opptrappingsperioden. Dette omfatter både barn og unge og voksenfeltet. Regjeringen ønsker at denne typen tidligintervensjon prioriteres først i opptrappingsperioden. Dette er med tanke på at kommunene kan redusere behovet for ressurser til å behandle og reparere lidelser senere. Når regjeringen referer til lavterskeltilbud innen psykisk helse og rus som er prioritert i denne sammenhengen, er dette lavterskeltilbud som kan bidra til å forebygge at ulike livsutfordringer, livskriser og milde og moderate plager og lidelser utvikler seg til mer alvorlige tilstander. Prioriteringen er begrunnet i kunnskap om god faglig psykisk helsehjelp som vil bidra til å bedre psykisk helse og livskvalitet i befolkningen. Det er også begrunnet i at prioriteringen bygger opp om behovet for økt bærekraft i tjenesteutviklingen mht. personellutfordringene som vil forsterkes fremover.

Sentrale resultatmål som særlig er relevant for tiltak i opptrappingsperiodens første del:

- Barn og unge med selvrapporterte psykiske helseplager er redusert med 25%
- Andelen av unge som blir uføre med bakgrunn i psykiske plager og lidelser er redusert
- Innbyggere i alle kommuner har tilgang til kunnskapsbaserte lavterskeltilbud innen psykisk helse og rus

Utvikling av tjenestetilbud tilpasset behovet i Kristiansand kommune

Som det går fram av vedtatt økonomiplan for 2024-2027 ønsker kommunedirektøren at Kristiansand kommune skal vurdere behovet for utvikling av lavterskeltilbud mht rask og tidlig psykisk helsehjelp, i lys av kunnskap fra pågående planarbeid på rus- og psykisk helse feltet. Dette er for å vurdere eksisterende tilbud og prioriteringer som er gjort tidligere opp mot udekkede behov som er avdekket. I tillegg til planarbeidet har undersøkelser som Ungdata, statusrapporten «Oversiktsbildet for barne- og ungdomskriminaliteten i Kristiansand kommune» og rapporteringen IS-24 om ressursbruk på rus- og psykisk helsefeltet gitt verdifull kunnskap som grunnlag for prioritering. Opptrappingsplanen peker også særlig på metodikken Rask psykisk helsehjelp (RPH) som en virkningsfull tilnærming som det ønskes mer av, dette er et tilbud som Kristiansand kommune har erfaringer med over tid.

Utfordringsbildet i Kristiansand kommune

Plan for psykisk helsearbeid er på ekstern høring og skal behandles av Bystyret i juni. Planarbeidet er omfattende og gir et godt kunnskapsgrunnlag for prioriteringer i forbindelse med den nasjonale opptrappingsplanen, både når det gjelder barn og unge og voksne.

Barn og unge

Ungdata er en sentral kunnskapskilde som sier noe om bekymringene og behovet for tiltak som kan bidra til at barn og unge får en god psykisk helse.

Oversikten over barne- og ungdomskriminaliteten lokalt viser at det er store utfordringer og bekymringer knyttet til unge. Det har vært en fordobling av voldssaker særlig i den yngste gruppen under 15 år. Bruk av rusmidler er en fellesfaktor for flere av dem. Kristiansand er blant de kommunene i landet som har mest ungdomskriminalitet.

Raskere og tidligere hjelp er vurdert som nødvendig å sette inn så fort som mulig ved å styrke en del eksisterende tjenester som treffer en større del av målgruppen enn det en gjør i dag.

Det pågår en utredning knyttet til barn og unge i konflikt med loven, som vurderer flere tiltak som kan gi tidligere hjelp, avdekke bekymring tidligere og sikre tilstrekkelige lavterskeltilbud. Det er per i dag ikke ungdomsarbeidere som følger opp ungdom på ettermiddag og kveld. Behovet for en Utekontakt, noe de fleste andre store byer har, utredes. Det er behov for oppsøkende lavterskeltilbud til ungdom, som gir bedre tilgang gjennom større deler av døgnet og uke/helg. Sak 2022038262-6 «Svar på verbalvedtak om forebyggende ungdomsarbeid» behandles av Oppvekstutvalget, Helseutvalget, Kultur- og idrettsutvalget, formannskap og Bystyret i juni. I saksutredningen går det fram at det er utfordringer med å finansiere dagens ressursinnsats som faste tiltak på dette området. Dagens aktivitetsnivå, som er vurdert til å være for lavt sett i forhold til utfordringene, forutsetter et budsjett på 1,5-2 mill.kr. Her har man eksisterende strukturer på plass, slik at hver ekstra krone kan omsettes i økt aktivitet – slik det går frem av saken. Dette er ett av flere områder som er svært aktuelle for styrking ved hjelp av de statlige opptrappingsmidlene.

Rusforebyggende tiltak rettet mot barn og unge særskilt, vil det bli jobbet videre med i planarbeidet på rusfeltet. Det er avdekket at rusbruk hos unge er en sentral bakenforliggende årsak til vold og annen kriminalitet. Tidlig forebyggende innsats vil være sentralt å styrke i en opptrappingsperiode.

Ungdom og voksne

Utviklingen viser at etterspørselen etter rask og lett tilgjengelig lavterskelhjelp til psykisk helse, slik som Drop-in og Rask Psykisk Helse (RPH), har økt de siste årene. Under pandemien ble for eksempel RPH styrket med tre stillinger, særlig rettet mot den yngste aldersgruppa 16-25 år. Disse stillingene er ikke videreført etter at de såkalte koronamidlene falt bort. Etterspørselen etter tjenesten har økt betydelig etter dette. Drop-in tilbudet i Livsmestring opplever også økt etterspørsel. RPH har periodevis i 2024 hatt over 100 på venteliste for en første kontakt og kartlegging, og responstid på 4-5 uker. Per mai 2024 er ressursituasjonen så krevende at en har sett seg nødt til å innføre en midlertidig inntaksstopp. Dette betyr at mange innbyggere ikke får den raske psykiske helsehjelpen som kan holde dem i jobb og hindre at psykiske problemer utvikler seg. Dette er dermed også et område som er svært aktuelt for prioritering av de statlige opptrappingsmidlene

Funn fra IS-24 som er den årlige nasjonale rapporteringen om ressursbruk på rus- og psykisk helsefeltet, viser hvilken utvikling Kristiansand kommune har hatt. Samlet antall årsverk til tiltak for barn og unge har ikke hatt like stor økning for barn og unge som for voksenfeltet i perioden 2021-2023. Veksten har vært størst i tilknytning til årsverk som ytes i bolig med heldøgnsstilbud. Antall årsverk fordelt på såkalte hovedforløp i kommunalt psykisk helse- og rusarbeid, viser at alvorlige og langvarige problemer og lidelser er høyest prioritert, om lag 337 årsverk i 2023. Til sammenlikning er det registrert en ressursbruk tilsvarende om lag 23 årsverk rettet mot milde og kortvarige problemer. Det er inn mot denne målgruppen at regjeringen ønsker å rette første del av opptrappingen inn mot.

Blå Kors Gatenært og andre lavterskeltilbud på rusfeltet

Samlet russtatistikk for Kristiansand kommune fra 2022, som oppdateres i forbindelse med utarbeidelse av rusmiddelpolitisk handlingsplan, viser at kommunen har en god dekning av såkalte lavterskeltilbud til voksne i aktiv rus. Blå Kors Gatenært er ett av disse tilbudene. (se vedlegg som viser oversikt over lavterskeltilbudet på rusfeltet)

Det er flere organisasjonene på rusfeltet som bidrar med viktig, supplerende arbeid til kommunens tjenestetilbud på dette området. Det har vært viktig å opprettholde et mangfold og et godt samarbeid mellom organisasjonene og kommunen. Etablerte samarbeidsstrukturer og samhandling rundt tilskuddsordningene har bidratt til dette. I forbindelse med planarbeidet på rusfeltet er organisasjonene sentrale aktører for medvirkning og samskapning.

Mennesker med store rusutfordringer som er utsatt for mye kaos, uforutsigbarhet og som lever under svært vanskelige livsforhold- trenger gode tilbud, hvor de raskt kan få hjelp med lav terskel. Det er per i dag et godt og mangfoldig tilbud til denne målgruppen i Kristiansand. Administrasjonens vurdering er at det ikke er på dette området at det er vesentlige udekkede behov. Behovene for rask, psykisk helsehjelp og tiltak med lav terskel er relatert til målgrupper som er i risiko og tidlig i et mulig sykdomsforløp, slik det er vist til over.

Verbalvedtaket har medført at Blå Kors har planlagt driften for 2024 ut fra at de får midler fra kommunen. Derfor foreslås det at anbefalingen i verbalvedtaket følges opp og at 2,5 mill.kr av opptrappingsmidlene på psykisk helse i 2024 går til Blå Kors Gatenært.

Vurdering og konklusjon

Administrasjonens vurdering er at det er store behov for å styrke innsatsen på psykisk helse- og rusfeltet rettet mot lett tilgjengelig, rask og tidlig hjelp, tidlig i en problemutvikling. Utfordringsbildet viser at det er behov for dette både når det gjelder barn og unge og voksne. Kommunedirektørens anbefaling er derfor å fremover prioritere opptrappingsmidlene fra staten til tiltak som er rettet mot rask og tidlig innsats før og /eller tidlig i forløp som ellers kan ende opp i at psykiske lidelser utvikles.

Anbefalingene om bruk av midlene gitt over statsbudsjettet vil derfor rette seg mot å styrke:

- Rask psykisk helsehjelp til unge og voksne, som RPH og andre tiltak beskrevet i den nasjonale opptrappingsplanen for psykisk helse
- Oppsøkende lavterskeltjeneste til ungdom som beskrevet i saken vedrørende forebyggende ungdomsarbeid, fremlagt for Bystyret 12 juni 2024

Åpen halvtide

Åpen halvtide